

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

До 50-річчя від дня заснування кафедри

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

**Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства**

Випуск 20

Засновано у 2003 році

Рівне – 2020

ББК 71.0

А 43

УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 20 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2020. 178 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Чміль Г.П.** – доктор філософських наук, професор, академік Національної академії мистецтв України (голова редколегії)
- Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри івент- менеджменту та індустрії дозвілля КНУКіМ
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потапчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із наукової роботи ХДАК
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету «Острозька академія»
- Казначєєва Л.М.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ, керівник СНТ «Афіна»
- Швецова-Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ
- Яремко-Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор, професор кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства Київського національного університету і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується: *Index Copernicus* (Польща), «*Google Scholar*»; «*Cosmos*» (США), «*Research Gate*», «*Research Bible*» (Німеччина); «*CEEOL*»; «*Cite factor*»; *European Reference Index for the Humanities (ERIH) to NSD*.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 29.11.2020 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2020

The article reveals the essence and features of the construction of communicative dialogues, which contribute to the optimization of the process of education of responsibility in younger adolescents in choreography classes.

The relevance of the study on new requirements for such personality traits as responsibility, activity, independence is determined.

The analysis of scientific researches concerning process of communicative dialogues is executed, the basic list of requirements concerning efficiency of process of communicative dialogues is defined, the maintenance of definition «communicative dialogue» is opened. The article describes the essence of monologue communication and the originality of dialogic communicative style, offers advice to teachers who are trying to move away from monologue communication with students.

The publication indicates the need to form the main categories of choreography, which will be the most general and fundamental concepts of choreographic art (choreology) and in the communicative dialogue of students in choreography classes.

The essence of the main internal condition of the dialogic type of communication between the teacher-choreographer and the student, which are defined as «personal», is revealed.

To build a communicative dialogue in choreography classes, the main elements of the technology of dialogic interaction are identified.

The article defines the highest level of communicative dialogue – educational dialogue, clarifies the difference between external and internal dialogues, in determining the interaction of moral and value positions, reveals the essence of the system «teacher – student» («choreographer – dancer» or «director – dancer»), the important condition of effective educational interaction of the teacher – the choreographer and the younger teenager is investigated.

The study formed factors for the effectiveness of communicative dialogue between the teacher-choreographer and the younger adolescent in choreography classes as a factor in the education of responsibility.

Key words: teacher-choreographer, pedagogy of choreographic art, responsibility education, younger teenagers, communicative dialogues, choreography.

Надійшла до редакції 2.11.2020 р.

УДК 793.3(07)

АЛЕГРО ЯК КУЛЬМИНАЦІЙНИЙ ФАКТОР ВИКОНАВСТВА НА УРОЦІ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

Волошина Лариса Петрівна – старший викладач кафедри хореографії,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
l.volochina25@gmail.com

Вивчаючи проблематику набуття професійних умінь та навичок студента-хореографа при опануванні курсу «Теорія та методика викладання класичного танцю», автор розглядає найскладніший розділ у класичному танці – алегро, простежує значення і місце даного розділу в уроці класичного танцю, звертає увагу на фізичні можливості виконавця, їх розвиток, професійну підготовку студента до виконання рухів алегро, досліджує процес подачі навчального матеріалу, структуру стрибка, взаємозв'язок розділу алегро з екзерсисом біля станка, посеред зали та різними формами адажіо. Особливо розглядаються особливості музичного супроводу стрибкових комбінованих завдань.

Ключові слова: алегро, класичний танець, розділ уроку, стрибок, екзерсис, виконавські здібності.

Постановка проблеми. Класичний танець багатий своїми виражальними засобами. Від початку танець виникнув як засіб вираження почуттів за допомогою руху, жести, пластики тіла, міміки обличчя.

Вивчаючи проблематику набуття професійних вмінь та навичок студента-хореографа при опануванні курсу «Теорія та методика викладання класичного танцю» можна побачити, що вся діяльність викладача і студента на уроці класичного танцю веде до його завершального розділу – алегро. Тому актуальність даного питання полягає у тому, щоб в розділі алегро, враховуючи контингент вступників, студент-хореограф міг широко розвинути та показати свої виконавські здібності, віртуозність, грацію, музичність, які набувалися при роботі екзерсису біля станка та посеред зали.

Огляд останніх досліджень. Досліджуючи основні питання виховання технічних навичок студента-хореографа у сучасному освітньому процесі, можна побачити постійні пошуки у підходів до вивчення навчального матеріалу. Так педагоги-теоретики А. Ваганова, Н. Базарова, В. Мей, В. Костровіцька, А. Мессеррер та Н. Тарасов ще з середини ХХ ст. встановлювали основи школи класичного танцю, структурно розробляли подачу навчального матеріалу, зокрема розділу стрибків, прийняли розподіл стрибків на малі, середні та великі, визначили період вивчення кожного стрибка, звертали увагу на фізіологічні й фізичні складові виконавця, зокрема такі, як сила ніг, міцність м'язів та еластичність зв'язок, особливо ахіллового сухожилля, сили стегон.

Сучасні теоретики та викладачі класичного танцю на українському освітньому хореографічному

просторі Цветкова Л., Благова Т., Богачова В., Громов І., Герц І., Шилова Л, Семенова Н. розглядають методики викладання класичного танцю у вищій школі.

Мета статті полягає у виявленні практичних складових стрибка та методичних прийомів його вивчення.

Виклад матеріалу дослідження. В сучасному хореографічному мистецтві стрибки використовуються у широкому діапазоні. В класичних постановках – це масові і сольні танці, окремі жіночі варіації та коди, а в чоловічих варіаціях – це демонстрація технічної майстерності та кульмінація чоловічої виконавської партії. Легкий, високий стрибок невід’ємна частина виконання класичного танцю, але сам стрибок не повинен перетворюватися у самоціль. Враховуючи професійну підготовку та фізіологічний потенціал вступників, процес навчання адаптується та модернізується під контингент студентів. Адже глядачеві не завжди відомо, що за віртуозністю та легкістю на сцені лежить багаторічна фізична праця у танцювальній залі.

Термін «алLEGRO» перенесений до класичного танцю з музичної термінології. У перекладі з італійської – веселий, жвавий. В музиці це визначає швидкий темп, пов’язаний з ним, моторний характер виконання.

У класичному танці *алLEGRO* – швидкий розділ уроку, де виконують різноманітні стрибки. Усі навички, що здобуває студент під час опрацювання екзерсису біля станка та посередині зали, має безпосереднє відображення при виконанні стрибків.

Виконання стрибків – одна зі складних частин класичного танцю. Головне у виконанні не стрибнути як найвище, а показати легкість, елегантність, вирізнитися музикальним виконанням на сцені, відобразити емоційний образ свого персонажу.

Якщо розглядати стрибок із фізіологічної точки зору, то це складний та систематичний процес роботи всього тіла виконавця, тому при його вивченні потрібно ретельно дотримуватися методики виконання. Відразу варто звертати увагу на роботу рук. Вони мають зберігати спокійний стан від плечей до кінчиків пальців кісті, утримуючи підготовче положення в руках. При виконанні стрибка руки не повинні здригатися та напружуватися, допомагаючи руху ніг. Насправді, стрибок залежить лише від сили мускулатури ніг, еластичності та міцності зв’язок ступнів та колін, добре розвинутого та зміцненого ахіллового сухожилля, сили та міцності пальців ніг, сили стегон [6].

Останні набори здобувачів на кафедру хореографії РДГУ показують не достатній рівень володіння азами класичного танцю. Проблему складають й вікові обмеження та недостатньо розвинені фізичні дані студента.

Як відомо, у дитячому віці розвиток фізичних даних та набуття координаційних навичок відбувається легше, йде формування кістяку, зв’язки та суглоби краще піддаються корекції до естетичних норм класичного танцю. Тобто на період вступу до ЗВО кістяк студента вже майже повністю сформований; також, можна побачити й вже певні відбитки професійної діяльності різних видів хореографії, які не завжди ідуть з естетичними параметрами класичного танцю. Тому, щоб досягнути кульмінаційного етапу уроку класичного танцю – стрибків – навчання починається з азів, від перших понять та бази вивчення всіх рухів класичного екзерсису.

Перед тим, як використовувати прийоми виконання у стрибкових завданнях, студенти мають опанувати всі програмні рухи, які вивчаються у певній послідовності, а також повинні виконуватися методично грамотно. При вивченні окремих рухів, танцювальних *pas*, етюдів формуються основні задачі у виконанні класичного танцю: правильна постава корпусу, ніг, рук та голови, що підводить й до правильної постановки корпусу. Формування точної постави дає стійкість (апломб) при виконанні рухів уроку класичного танцю, ознайомлює з музично-ритмічною координацією рухів різних частин уроку та у танцювальних етюдах [3].

Як уже зазначалось, головним критерієм для правильного виконання стрибка, яким має володіти студент-хореограф – є утримання рівноваги (апломбу). Правильне розподілення ваги тіла, рівні стегна та особливо виворітне та підтягнуте положення «працюючої» ноги – основні вимоги для опанування апломбу під час руху. Разом із тим, екзерсис посередині зали спонукає до розвитку сили, витривалості, спритності, що дає ґрунтовні підстави до легшого засвоєння наступного розділу класичного танцю – *алLEGRO*.

Окрему увагу слід приділити й адажію. На старших курсах поняття «адажію» вже набуває умовного характеру. Рухи можуть виконуватися не лише у помірному темпі. Часто викладач для набуття певних навичок у процес здобуття певних компетенцій вводить танцювальні рухи та різноманітні стрибки. Таке не зовсім стандартне виконання адажію готує виконавця до наступного розділу уроку – *алLEGRO* [6].

Як бачимо, за своєю будовою та систематичною роботою урок класичного танцю дбайливо і послідовно розвиває тіло виконавця, тому студент, у подальшому спроможний виконувати усі технічно

складні рухи алегро у відповідній якості, без травм та розтягнень. Як результат регулярної тренувальної роботи в залі, тіло студента набуває професійних навичок, притаманних класичному танцю, що демонструється на завершальному етапі занятті при виконанні стрибкової частини.

Для кращого засвоєння навчального матеріалу стрибки опановуються у певній послідовності, кожен стрибок вивчається відповідно програмних вимог та рівня професійної підготовки студентів. Тому із перших занять на уроці класичного танцю необхідно вводити прості трампліні стрибки, які дозволяють правильно проконтролювати та звернути увагу на основні моменти уроку, а саме: відштовхування від підлоги п'ятами та прихід у *demiplié* з щільним утриманням п'яток на підлозі; контролювати натягнутість колін та стоп у повітрі.

Починають вивчати програмні стрибки з невеликої групи, як правило, обличчям до станка [7].

Як зазначено вище, передумовою виконання стрибка є відповідна послідовна фізична та методична підготовка ніг та тіла студента та звернення особливої уваги на виконання *demiplié* на початку та наприкінці руху, що надає стрибку певної завершеності. Це є ґрунтова складова при виконанні алегро. Тому від висоти стрибка залежить як глибоко зробити *demiplié* перед його виконанням.

Головним аспектом при вивченні та опрацюванні стрибка є методичне правильне виконання *demiplié*, на що потрібно звертати увагу впродовж виконання екзерсису біля станка та на середині зали. Необхідно також правильно розподіляти рухи корпусу, ніг, рук і голови при відштовхуванні від підлоги. Тому всі попередньо вивчені рухи є базою для якісної елевації [4].

Стрибки в класичному танці досить різноманітні. Вони є високими «повітряними» та невеликими партерними і поділяються на групи за величиною: малі, середні, великі, а також за технікою виконання:

- відштовхування з двох ніг – приземлення на дві;
- відштовхування з двох – приземлення на одну;
- відштовхування з одної – приземлення на другу;
- відштовхування з одної – приземлення на дві;
- відштовхування з одної – приземлення на ту ж саму.

Тому кожна з названих груп має свої виконавські прийоми та методику вивчення. Послідовність вивчення перших стрибків веде до виконання основних навчальних задач: набуття сили ніг та еластичності м'язів. Тому на перших етапах вивчення алегро комбіновані завдання повинні складатися з групи невеличких стрибків «двох ніг на дві», готуючи ноги і тіло виконавця до більш складної групи «з двох на одну».

Перехід від невеличких стрибків до середніх, а потім до великих повинен бути поступовим та грамотно вводиться в урок класичного танцю, комбінуючи їх між собою. При цьому потрібно безперервно утримувати вертикально корпус, сильно «затягувати» ноги в залежності від заданого типу стрибка. Необхідно також під час відштовхування і злету скоординувати роботу ніг, рук, корпусу та голови. Без належної якісної та відповідної кількості практичних занять підготовки студент не в змозі виконати якісно стрибок [6].

Після трамплінних стрибків починають вивчати програмні рухи. Першими є група стрибків із «відштовхування з двох ніг – приземлення на дві ноги». Це *temps leve soutenu I, II та V* позиціям, *changementdepied, paschappe* за II позицією.

Наступним вивчають *pasassemble* в бік. Даний стрибок відносять до окремої групи «відштовхування з одної ноги – приземлення на дві»; він є досить складним за своїм опануванням.

Посилаючись на базові традиції у класичній педагогіці, при вивченні *pasassemble* в бік, виконавець змушений безпомилково скоординувати своє тіло та включити правильну роботу м'язів тіла. Методично опанувавши *pasassemble* в бік, студент набуває фундаментальних навичок для засвоєння подальших програмних рухів: *pasglissade* и *pasjete*.

Після засвоєння групи невеличких стрибків та опрацювавши прийом переходу після стрибка на одну ногу, можна переходити до вивчення групи середніх стрибків, наприклад *sissonne ouverte*.

На цьому етапі навчання можна комбінувати навчальні завдання з танцювальними рухами та використовувати середні стрибки у формі танцювальної комбінації. На старших курсах вивчається група великих стрибків із затримкою у повітрі (використання балона) [5].

Темп стрибкових комбінацій викладач обирає самостійно, спираючись на рівень професійної підготовки виконавців та вимог начальної програми. Всі нові стрибки, заплановані навчальною програмою, вивчаються наприкінці уроку у повільному темпі з попереднім методичним поясненням

викладача. При необхідності, початок вивчення стрибка відбувається біля станка, далі – переноситься на середину зали, підключаючи роботу рук та голови, збільшується темп виконання.

Для розвитку музикальності у студентів на етапі створення комбінованих завдань викладач повинен йти за логікою музично-хореографічного розвитку, а рухи komponуватися таким чином, щоб закінчення одного руху було початком наступного. Дотримуючись головного принципу викладання методики класичного танцю («від простого до складного»), можна побачити, що в подальшому всі набуті навички активно застосовуються в обертаннях та стрибкових комбінаціях.

Музичне оформлення даного розділу уроку класичного танцю має свою специфіку. Перш за все, у музичному оформленні стрибків цінується ритмічна складова. Музичний супровід повинен підкреслювати характер руху та допомагати студенту виконувати складний силовий рух. Таким чином у музичному супроводі стрибків має перевагу дводольний метр, що презентується 2/4 та 4/4 музичними розмірами. У музичному супроводі невеличких стрибків переважно домінує 2/4 розмір, якій відображається у жанрі (ритмі) польки [1; 143–151].

Велику увагу слід надати й темпу виконанню. Заданий темп у комбінованому завданні повинен зберігатися від початку до закінчення комбінації і підкреслювати характерні вимоги стрибків.

Як зазначено вище, опанування перших рухів розділу алегро починають вивчати обличчям до станка на музичний розмір 4/4, один стрибок на один такт. Далі, після опанування руху, потрібно переходити на середину зали та поєднувати стрибки в певній послідовності (по два по три стрибка підряд), дотримуючись методичних вимог.

На перших етапах вивчення розділу алегро більш зручним супроводом є імпровізаційний метод. Із засвоєнням навчального матеріалу, музичний розмір переходить на 2/4, а за вимогами комбінованого завдання – на 3/4.

На цьому етапі стрибки поєднуються в елементарні комбінації, починають виконувати в *epaulement*, розпочинається розподіл простих стрибків на малі та великі (*grandi petit changement de pied, grandi petit pascapelle*). Малі стрибки тренують м'язи ніг, а великі дозволяють пропрацювати висоту стрибка [7; 100, 125].

Подальшому процесі виконання та набуття технічних здібностей слід використовувати фрагменти художніх творів. Це розвиває світогляд, мислення студент, а виконання стає виразним.

Курс «Теорія та методика викладання класичного танцю» передбачає, щоб студент міг не лише технічно оволодіти координаційними прийомами в рухах алегро, а й вміти поєднати, скласти комбіновані завдання з використанням основних і допоміжних стрибків [7; 322].

Розглядаючи структуру стрибка, бачимо дві складові – елевація та балон. *Елевація* – це момент злету тіла виконавця, коли він відривається від землі та робить високий стрибок у повітря. Елевація дозволяє танцювальнику виконувати стрибок високо, еластично та плавно. Для танцювального враження до елевації необхідний балон. *Балон* – це здатність виконавця фіксувати кульмінацію стрибка, змога зафіксувати у повітрі відповідну позу. Така елевація розвивається на уроці класичного танцю під час вивчення невеличких та середніх стрибків. При правильному методичному вивченні на уроці виконавець готує м'язи не тільки ніг, а всього тіла, дихання, яке необхідне при фізичному навантаженні, та набуває певних виконавських навичок. Тоді, опанувавши всі похідні моменти, на сцені можна побачити гармонійний високий класичний стрибок із використанням елевації та балону [5].

Розділ класичного уроку алегро має особливе значення. Він набагато складніше за попередні. В ньому виявляються підстави, що є основою технічного танцювального виконання, підґрунтям досконалого сценічного образу. Чоловічий танець базується на техніці алегро, будь то класична варіація, чоловіче соло в народно-сценічному танці чи композиція в сучасному варіанті.

Як уже наголошувалося, вся робота в танцювальному класі є підготовчим етапом до доведеного сценічного виконання. Тому, коли викладач підходить до розділу алегро, він підходить до мистецтва танцю.

Висновки. При розвитку стрибка на уроці класичного танцю слід дотримуватися певних правил:

- перед виконанням стрибка необхідно зробити правильне *demiplié*;
- у момент стрибка необхідно утримувати ноги натягнутими, спину прямою, уважно слідкувати за виворітними ступнями;
- після стрибка ноги повинні торкнутися спочатку носком, потім перейти на п'ятку і опуститися в *demiplié*, після чого дотягуються коліна.

Список використаної літератури

1. Безуглая Г. Концертмейстер балета: музыкальное сопровождение урока классического танца. Работа с репертуаром. Санкт-Петербург: Акад. русского балета им. А. Я. Вагановой, 2005. 217 с.

2. Валукин М. Е. Эволюция движений в мужском классическом танце: Уч. пос. Москва : Росс. акад. театального искусства. ГИТИС, 2007. 248 с.
3. Класичний танець та методика його викладання: конспект лекцій навч. дисципліни I (бакалаврського) рівня в/о галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спец. 024 Хореографія, ОПП «Сучасна хореографія» / Харк. держ. акад. культури ; уклад. Л. М. Шилова, Н. М. Семенова. Харків : ХДАК, 2020. 75 с.
4. Мессерер А. Уроки классического танца. СПб.: Изд-во «Лань», 2004. 400 с.
5. Озджевиз Е. Л. Методические основы обучения классического танца. Саратов, 2015. 56 с.
6. Тарасов Н. И. Классический танец. Школа мужского исполнительства. СПб.: Изд-во «Лань», 2005. 496 с.
7. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Київ : Мистецтво, 2007. 327 с.

References

1. Bezhuhlaia H. Kontsertmeister baleta: muzykalnoe soprovozhdenye uroka klassycheskoho tantsa. Robota s repertuarom. Sankt-Peterburh: Akademyia russkoho baleta ym. A. Ia. Vahanovoi, 2005. 217 s.
2. Valukyn M. E. Эволюция движений в мужском классическом танце: Уч. пос. Москва : Росс. акад. театального искусства. ГИТИС, 2007. 248 с.
3. Класичний танець та методика його викладання: конспект лекції навчальної дисципліни I (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 024 «Хореографія» освітньої програми Сучасна хореографія / Харк. держ. акад. культури ; уклад. Л. М. Шилова, Н. М. Семенова. Харк. ХДАК, 2020. 75 с.
4. Messerer A. Uroky klassycheskoho tantsa. SPb.: Yzdatelstvo «Lan», 2004. – 400s.
5. Ozdevyz E. L. Metodicheskiye osnovy obucheniya klassycheskoho tantsa. Saratov, 2015, 56 s.
6. Tarasov N. Y. Klassycheskiy tanets. Shkola muzhskoho yspolnytelstva. SPb. : Yzd-vo «Lan», 2005. 496 s.
7. Tsvietkova L. Yu. Metodyka vykladannia klasychnoho tantsiu. Kyiv : Mystetstvo, 2007. 327 s.

АЛЛЕГРО КАК КУЛЬМИНАЦИОННЫЙ ФАКТОР ИСПОЛНИТЕЛЬСТВА УРОКА КЛАССИЧЕСКОГО ТАНЦА

Волошина Лариса Петровна – старший преподаватель кафедры хореографии,
Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Изучая проблематику получения профессиональных умений и знаний студента-хореографа в курсе «Теория и методика изучения классического танца», автор рассматривает самый сложный раздел урока классического танца – аллегро, определяет смысл и место данного раздела в уроке классического танца, обращает внимание на физические возможности исполнителя, их развитие, профессиональную подготовку студента для выполнения раздела аллегро, исследует процесс подачи учебного материала, структуру прыжка, взаимосвязь раздела аллегро с экзерсисом возле станка, на середине зала и разных форм адажио. Отдельно рассматривает особенности музыкального сопровождения прыжковых комбинированных заданий.

Ключевые слова: аллегро, классический танец, раздел урока, прыжок экзерсис, исполнительские способности.

ALLEGRO AS CULMINATION FACTOR OF CLASSIC DANCE LESSON PERFORMANCE

Voloshyna Larysa – Senior Lecturer of Department of Choreography,
Rivne State University of the Humanities, Rivne

Studying the problem of acquiring professional skills and abilities of a student-choreographer while mastering the course «Theory and methods of teaching classical dance», the author considers allegro to be the most difficult section in the classical dance. It has been defined the meaning and the place of this section in a classical dance lesson. It has been focused on physical capabilities of artists, their development, the training of students to perform allegro movements. The author studies the process of submitting training material, structure of a jump, the relationship of the allegro section with exercises at a barre, in the middle of the hall and various forms of adagio. It has specifically referred the features of the musical accompaniment of jumping combined tasks.

Key words: allegro, a classical dance, a lesson section, a jump, an exercise, performance abilities.

UDC 793.3(07)

ALLEGRO AS CULMINATION FACTOR OF CLASSIC DANCE LESSON PERFORMANCE

Voloshyna Larysa – Senior Lecturer of Department of Choreography,
Rivne State University of the Humanities, Rivne

Formulation of the problem. Studying the problems of acquiring professional skills and abilities of a student-choreographer while mastering the course «Theory and methods of teaching classical dance» one can see that all the activities of teachers and students in classical dance lessons lead to its final section that is allegro. Therefore, the relevance of this issue is

that in the section allegro, taking into account the current contingent of entrants, students can widely show their performance skills, virtuosity, grace, musicality, which have been acquired during the exercises at a barre and in the middle of the hall.

The purpose of the article is to analyze the practical components of the jump and methods of its study.

Presentation of research material. In modern choreographic art jumps are used in a wide range. A light, high jump is an integral part of performing a classical dance, but the jump itself should not become a goal in itself. Taking into account the professional training and individual physiological potential of entrants, the learning process is adapted and modernized to the contingent of students.

Allegro is a quick section of a classical dance lesson where various jumps are performed.

As is known, the basis of the classical dance is an exercise. When studying separate movements, dance pas, sketches, the task settings of correct posture of body, legs, arms and head occur. The exercise of the classical dance develops and strengthens the whole joint-muscular apparatus of a performer, produces precision, freedom and elasticity of movements. A body of a student-choreographer acquires tightness; the necessary aplomb and the ability to distribute properly body weight are generated due to the regular trainings in a gym.

For better mastering of educational material, jumps should be studied traditionally and competently, and in a certain sequence; each jump is studied according to program requirements and level of professional training of students.

Much attention should be paid to the pace of implementation. The set pace in the combined task should be maintained from the beginning to the end of the combination and emphasizes the characteristic requirements of jumps.

Conclusions. While developing a jump in a classical dance lesson, you should follow certain rules:

- before performing a jump it is necessary to make the correct demi plié;
- at the process of the jump it is necessary to keep the legs taut, the back straight, carefully monitoring the inversion of a foot;
- after jumping the foot should first touch the toe then move to the heel and fall into the demi plié, then extend the knees.

Key words: allegro, a classical dance, a lesson section, a jump, an exercise, performance abilities.

Надійшла до редакції 1.02.2020 р.

УДК 37.011:7:371.134

РЕАЛІЗАЦІЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ РЕГІОНАЛЬНОГО КОНТЕКСТУ ТА ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Онищук Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Т. Шевченка, Кременець, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1521-0428>
ionuschyk@gmail.com

Панфілова Олександра Георгіївна – кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Т. Шевченка, м. Кременець, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5161-3363>
alka11@meta.ua

Тарасюк Іван Іванович – кандидат архітектури, старший викладач
кафедри образотворчого мистецтва та дизайну, Волинський національний
університет ім. Лесі Українки, Луцьк, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-4531-2054>
iit77@ukr.net

Досліджено вагомість врахування регіонального контексту при здійсненні фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва у ЗВО (на прикладі діяльності кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії). Проаналізовано вплив на ефективність використання досвіду освітніх та художніх традицій краю у синтезі з методичними інноваціями для досягнення високого фахового рівня випускників. Особлива увага приділяється таким ключовим питанням проблеми, як розвиток творчого потенціалу та культури самовираження майбутніх фахівців у контексті взаємозв'язку культури і освіти на сучасному етапі становлення. Наголошується, що невід'ємною складовою культурної спрямованості змісту освіти є формування творчої особистості, відкритої до гуманістично-орієнтованого вибору, самовираження та самореалізації.

Ключові слова: заклад вищої освіти, кафедра мистецьких дисциплін та методик їх навчання, підготовка майбутніх вчителів образотворчого мистецтва, освітні та мистецькі традиції, інновації.

Постановка проблеми. Освіта тісно пов'язана з культурою і в кінцевому рахунку є специфічно людським способом перетворення природних задатків і можливостей. Функція закладу вищої освіти –

ЗМІСТ

<i>Виткалов С.В., Виткалов В.Г.</i> Організаційно-культурні процеси в Україні в умовах зміни усталених стереотипів	3
--	---

Розділ I. ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Литвин Д.О.</i> Христологічні сюжети у народному іконописі Волині XVII–XVIII ст.: іконографічні і художні особливості	6
<i>Мелещук І.А.</i> Творчий внесок Олександра Кониського у розвиток української культури	19
<i>Костишин О.М.</i> Роль та значення близького оточення Соломії Крушельницької у формуванні майбутніх поколінь митців	24
<i>Шпаковська М.П.</i> Українське кобзарство як культурний феномен ХХ століття	28
<i>Костюк Л.К., Кулінка І.</i> Діяльність Рівненського обласного краєзнавчого музею в реаліях досвіду і викликів сьогодення	33

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Черепанин М.В.</i> Феномен естрадного виконавського стилю Яна Табачника	39
<i>Негай Г., Басалюк Л., Підгайчук С.</i> Особливості Самчиківського декоративного розпису	43
<i>Горіна Л.І., Бабатенко О.</i> Тембр як складова виконавської майстерності інструменталіста (на прикладі чотириструнної домри)	49
<i>Тимкіє П.О.</i> Crossover як один із напрямів розвитку сопілкового мистецтва	55
<i>Музичук Д.О.</i> Етапи розвитку скрипки	60
<i>Демчук С.</i> «Чотири пори року в Буенос-Айресі» Астора П'яццолли: питання перекладення для гітари	66
<i>Рудніцька О.О.</i> Закарпатські ловарі в розвитку сучасної української культури	72
<i>Лісова Н.Л.</i> Формування специфіки українського ленд-арту	75
<i>Ткач Ю.О.</i> Приреченість кохання і форми його виявлення у мистецтві	82
<i>Кузьменко Т. Г.</i> Культурна глобалізація та її вплив на сучасне українське мистецтво	87
<i>Славута І.Й.</i> Форми діяльності управлінських структур у процесі реалізації реформування галузі культури	93
<i>Карпович Ю.В.</i> Соціокультурні аспекти діяльності Висоцької ОТГ Дубровицького району Рівненської області	100

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Громченко В.В.</i> До питання концептуального осмислення інформальної освіти у сфері сучасної музичної педагогіки	107
<i>Васильєв С.С.</i> Міжнародна діяльність як складова стратегії розвитку вітчизняного закладу вищої мистецької освіти	113
<i>Дерба С.М.</i> Навчання української мови як іноземної на кафедрі української та російської мов як іноземних інституту філології Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка	119
<i>Кобрин Н.В.</i> Принципи й методи розвитку критичного мислення на уроках із музично-історичних дисциплін	123

Маринін І.Г. Багатовекторність інструментальної підготовки вчителя музичного мистецтва як педагогічна проблема	130
Борин О.В. Заклади позашкільної освіти у розвитку дитячої вокальної творчості	135
Бугайова В.О., Настаченко К.О. До проблеми фахової підготовки за спеціальністю «Сценічне мистецтво»: оновлення форм навчання	141
Мельник Д.С. Специфіка роботи з дітьми та дорослими з вадами здоров'я в умовах соціокультурної діяльності	146
Герешко О.В. Медійна платформа навчального закладу для масових комунікацій в дистанційних умовах ...	152
Яцеленко А. Виховання відповідальності у молодших підлітків на заняттях хореографії у процесі комунікативних діалогів	157
Волошина Л.П. АLEGRO як кульмінаційний фактор виконавства на уроці класичного танцю	163
Онищук І.А, Панфілова О.Г., Тарасюк І.І. Реалізація взаємозв'язку регіонального контексту та галузевих особливостей у системі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва	168

CONTENTS

Vytkalov S.V., Vytkalov V.G. Organizational and cultural processes in Ukraine in the conditions of change of established stereotypes3

Part I. HISTORICAL RETROSPECTIVE OF CULTURAL AND ARTISTIC

ACTIVITY

Lytvun D. O. Christological subjects in Volyn folk icon-painting of the XVII–XVIII centuries: sconographic and artistic characteristics 6

Meleshchuk I. Alexander Konysky's creative contribution to the development of Ukrainian culture 19

Kostyshyn O. The role and significance of Solomia Krushelnytska's close in the formation of future generations 24

Shpakovska M. Ukrainian kobzar as a cultural phenomenon of the XX century 28

Kostyuk L, Kulinka I. Activities of the Rivne regional museum of local lore in the realities of experience and challenges of today 33

Part II. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

OF CULTURAL CREATIVITY

Cherepanyn M. He phenomenon of various music performance style of Yan Tabachnyk 39

Nehai H., Basaliuk L., Pidhaichuk S. Features of Samchyky decorative painting 43

Goryna L., Babatenko O. Timbre as a component of the instrumentalist's performing skills (on the example of a four-stringed domra) 49

Tymkiv P. Crossover as one of the directions of development of sopilka art 55

Muzychuk D. Historical stages of violin development 60

Demchuk S. Astor Piazzolla's «Four seasons in Buenos Aires»: the issues of arrangement for the guitar 66

Rudnitska O. The role of the transcarpathian lovare in the development of the Ukrainian culture of the XXI century 72

Lisova N. Formation of specificity of Ukrainian land-art 75

Tkach Y. The destruction of love in art 82

Kusmenko T. Cultural globalization and its influence on modern Ukrainian art 87

Slavuta I. Activity forms of administrative institutions in the process of the culture reform 93

Karpovyck Y. Socio-cultural aspects of Vysotska OTG activity Dubrovytsky district of Rivne Region 100

Part III. PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN HIGH SCHOOL

Hromchenko V. To the question conceptual comprehension of informal education at the sphere modern musical pedagogy 107

Vasyliiev S. International activity as a component of the development strategy of a domestic higher education institution in the field of arts at the present stage 113

Derba S. Teaching the ukrainian language as a foreign language at the department of Ukrainian and Russian languages as foreign of the institute of philology T. Shevchenko national university of Kyiv (history and present) 119

Kobrun N. Principles and methods of the development of critical thinking in the music- history subjects 123

Marynin I. Multivectorality of instrumental training of a music teacher as a pedagogical problem 130

Boryn O. The role and significance of activities of out-of-school educational institutions for the development of children's vocal creativity	135
Bugayova V., Nastachenko K. To the problem of professional training in the specialty «stage art»: updating forms of education	141
Melnyk D.S. Specifics of working with children and adults with health problems in the context of socio cultural activities	146
Gereshko O. Media platform of educational institution for mass communications in distance conditions	152
Yatsenko A. Education of responsibility in young teenagers in choreography classes in the process of communicative dialogues	157
Voloshyna L. Allegro as culmination factor of classic dance lesson performance	163
Onishchuk I., Panfilova O., Tarasiuk I. Implementation of interconnection of regional context and specific peculiarities in the system of future art teachers' training	168

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

ВИПУСК 20

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *проф. кафедри Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 29.11.2020. Замовлення № 35/2.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 20.46. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С. Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0(362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 20 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2020. 178 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Видавничі роботи: ФОП Брегін А.Р
свідотство про державну реєстрацію ААБ № 750918 від 20.11.2012 р.
33009, м. Рівне, вул. Біла, 53, Г2.
Адреса редакції: 33000, Україна, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства